

Kůrovce na Šumavě ubývá - těžby se snížily skoro o polovinu.

10.2.2025 - | Správa Národního parku Šumava

Správa Národního parku Šumava v roce 2024 vytěžila skoro 130 tisíc m³ dřevní hmoty napadené kůrovcem. Oproti roku 2023 se takzvané kůrovcové těžby snížily skoro o polovinu. Vedle toho se také meziročně snížil počet nových souší v bezzásahových oblastech.

„Takové výsledky pochopitelně vnímáme velmi pozitivně, ale je nutné dodat, že se stále nacházíme v období třetí velké kůrovcové gradace za dobu existence národního parku,“ zmiňuje náměstek ředitele Správy NP Šumava Jan Kozel.

První velká gradace lýkožrouta smrkového prošla především centrální částí Šumavy v polovině devadesátých let. Způsobila ji pravděpodobně kombinace sušších epizod a imisí. Druhá, ta nejmasivnější, pak nastala po roce 2007, tedy po řádění orkánu Kyrill. Současná gradace kůrovce se začala projevovat v roce 2019 po sérii suchých roků, které celá Evropa prožívala od roku 2015. Ve stejné době, kdy stovky tisíc hektarů hospodářských lesů v Česku čelily masivní vlně kůrovcové gradace.

„Objem kůrovcových těžeb začal narůstat v roce 2019, kdy jsme na celém území národního parku ve státem spravovaných lesích vytěžili skoro 210 tisíc kubíků dříví napadeného kůrovcem. V roce 2022 to bylo 218 tisíc a v roce následujícím 237 tisíc. Loni jsme zaznamenali razantní pokles, který může být signálem konečné fáze této kůrovcové gradace,“ hodnotí Jan Kozel.

Tento předpoklad by se však měl potvrdit teprve letos. **„Pokud kůrovcové napadení meziročně opět klesne, budeme moci hovořit o konci třetí kůrovcové gradace za existenci národního parku Šumava. Ty předchází dvě trvaly zhruba pět let. U té současné je, kromě dalších faktorů, podstatný především doposud největší rozsah území NP, kde se proti šíření kůrovce nezasahuje,“** zmiňuje Jan Kozel.

Vedle kůrovcových těžeb, které jsou prokazatelným ukazatelem napadení lesních komplexů lýkožroutem smrkovým, Správa národního parku desítky let sleduje dynamiku vývoje lesa v bezzásahových oblastech pravidelným leteckým snímkováním. V souvislosti s naplňováním dlouhodobých cílů NP se právě toto bezzásahové území NP Šumava postupně rozšiřuje.

„Za poslední čtyři roky se zvýšila rozloha bezzásahového území. Aktuálně tvoří na lesích, které spravujeme my, tedy Správa NP Šumava, většinu - 53 procent. A do roku 2035 se bude tento podíl zvyšovat,“ vysvětluje ředitel Správy NP Šumava Pavel Hubený.

Také v bezzásahovém území množství souší po napadení kůrovcem kleslo. Pokles napadení dosáhl v území bez managementu a obranných opatření proti kůrovci na 67%. V roce 2023 se zde objevily souše v objemu 299 tisíc m³. Loni objem klesl na 200 tisíc.

„Tento pokles má pravděpodobně řadu příčin, nejdůležitějším faktorem je zřejmě počasí. Ačkoli šlo v roce 2024 o jeden z nejteplejších roků v dějinách měření a šlo o rok s téměř o měsíc delší vegetační dobou, zároveň tento rok přinesl vysoké srážky, které zasáhly období reprodukce kůrovce zničujícím způsobem. Už potřetí se potvrdilo, že i na rozsáhlém území

ponechaném přírodním procesům, negraduje kůrovce nekonečně dlouho, ale les je schopen se jeho šíření účinně bránit. A to tak, že gradace kůrovce, v hospodářském lese považovaná za kalamitu, dokáže sama vyznít. A děje se to zcela synchronizovaně s úbytkem kůrovce v území, kde zasahujeme,“ říká Pavel Hubený.

Zajímavý je rovněž vývoj intenzity napadení, tedy kolik smrků na hektar je v daném území (zásahovém/ bezzásahovém) kůrovcem napadeno. Protože na území národního parku jde o srovnatelně velká území (kolem 25 000 ha každé), intenzita napadení je zcela srovnatelná v zásahovém i bezzásahovém území. V zásahovém to bylo v roce 2024 zhruba 5m³ na hektar, v bezzásahovém 6 m³/ ha.

Jednoduše řečeno - už několik let sledujeme poměrně zajímavý jev: na jednu kůrovcovou souši opuštěnou kůrovcem připadne zhruba jeden pokácený kůrovcem napadený smrk.

„A k tomu je nutné si uvědomit, že rozloha bezzásahového území vzrostla skoro dvojnásobně. V každém případě je skvělá zpráva, že i v bezzásahovém území počty napadených stromů klesly a jsme pochopitelně zvědaví, jaký vývoj přinese letošní rok,“ zakončuje Pavel Hubený.

<https://www.npsumava.cz/kurovce-na-sumave-ubyva-tezby-se-snizily-skoro-o-polovinu>